

Przedmiotowy system oceniania. Edukacja dla bezpieczeństwa. Szkoła ponadpodstawowa

Klasa 1

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
Dział I. Podstawy pierwszej pomocy					
1. Organizacja pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje potencjalne źródła zagrożenia w kontakcie z uszkodzonym ocenia własne możliwości w kontekście zakresu pierwszej pomocy wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe prawidłowo wzywa pomoc stosuje uniwersalne środki ochrony osobistej wymienia przedmioty, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w lasach wskazuje sposób zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi osoby uszkodzonej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia prezentuje sposoby zadbania o własne zdrowie 	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy opisuje przeznaczenie środków znajdujących się na wyposażeniu apteczki pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby uszkodzonej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	<p>jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej</p>				
<p>2. Kontrola funkcji życiowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje osobę w stanie zagrożenia życia podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia następstwa zaburzeń czynności układów stanowiących „triadę przeżycia” przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę układów oddechowego, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub do zagrożenia życia

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
3. Utrata przytomności	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia przytomność poszkodowanego • ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) • udrażnia drogi oddechowe tzw. rękoczynem czoło - żuchwa • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej ustalonej • zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny • systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia objawy utraty przytomności 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
4. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przytomność poszkodowanego ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej wykonuje na fantomie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania z osobą nieprzytomną wymienia oznaki zatrzymania krążenia omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
5. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przytomność poszkodowanego ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej wykonuje na fantomie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania z osobą nieprzytomną wymienia oznaki zatrzymania krążenia omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
6. Zadławienia	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje na fantomie tzw. rękocyny ratunkowe w przypadku zadławienia wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zadławieniu, w zależności od wieku i stanu poszkodowanego
7. Rany, krwawienia i krwotoki	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje opatrunek uciskowy prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady pierwszej pomocy w urazach 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami i krwotokami

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
8. Sposoby opatrywania ran	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje opatrunek oślanający na ranę w obrębie kończyny prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu
9. Uszkodzenia kości i stawów	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji wykorzystuje dostępny sprzęt do 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębienia urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	unieruchomienia złamanej kończyny <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo wzywa pomoc 	w sytuacjach symulowanych podczas zajęć			
10. Oparzenia termiczne i chemiczne	<ul style="list-style-type: none"> • demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego
11. Podtopienia	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zagrożeń w środowisku 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, na czym polega udzielenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między podtopieniem 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza etapy pomocy w podtopieniach

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zagrożenia związane z wodą • wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych • prawidłowo wzywa pomoc 	wodnym <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	pierwszej pomocy osobie podtopionej	a utonięciem	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu)
12. Zatrucia	<ul style="list-style-type: none"> • w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanej o zatrucie • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla lub innymi gazami toksycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi, wymienia ich objawy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zatruciach, w zależności od środka trującego

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
13. Pogryzienia, użądlenia, wstrząs	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego) prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w lasach przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zagrożenia związane z wystąpieniem wstrząsu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w sytuacji wstrząsu anafilaktycznego
14. Nagłe zachorowania	<ul style="list-style-type: none"> udziela pomocy w sytuacji ataku choroby (zawał serca, astma, udar, cukrzyca, epilepsja) prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje objawy charakterystyczne dla wystąpienia ataku konkretnej choroby 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania w atakach chorób (zawał serca, astma, cukrzyca, epilepsja, udar)

Dział II. Edukacja zdrowotna

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
<p>15. Zdrowie jako wartość dla człowieka i zasób dla społeczeństwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem • ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia • określa, gdzie w okolicy jego miejsca zamieszkania działają instytucje i organizacje świadczące leczenie, pomoc i wsparcie w przypadkach problemów zdrowia psychicznego, w szczególności świadczące usługi dla młodzieży • ocenia intensywność wysiłku fizycznego (np. na podstawie pomiaru częstości akcji serca w czasie i po wysiłku) • potrafi analizować wartość odżywczą 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych • opisuje konstruktywne i niekonstruktywne sposoby radzenia sobie z emocjami, w tym negatywnymi • dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie) • wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne) oraz zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków • wyjaśnia zagadnienia związane z właściwą 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym • omawia wpływ stresu na zdrowie • uzasadnia znaczenie właściwego odżywiania dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje podstawowe sygnały i objawy problemów ze zdrowiem psychicznym (stres fizyczny i emocjonalny, zaburzenia odżywiania, depresja kliniczna) • odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie ma wpływu • wyjaśnia związki między aktywnością fizyczną, zwyczajami żywieniowymi i dobrostanem emocjonalnym • wyjaśnia zagadnienia związane z właściwym, racjonalnym odżywianiem 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tendencje związane z brakiem aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce • omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu • definiuje pojęcia „bulimia” i „anoreksja” oraz wyjaśnia następstwa tych chorób

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
	produktów żywnościowych np. na podstawie informacji o ich składzie umieszczanych przez producenta na opakowaniu	i racjonalną aktywnością fizyczną <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi 			
16. Styl życia a zdrowie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje pomiar ciśnienia tętniczego krwi • wyjaśnia, jak można unikać picia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków • ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia korzyści kontroli czynników ryzyka miażdżycy w populacji • definiuje pojęcie wskaźnika masy ciała (BMI) i potrafi określić do czego służy • analizuje objawy różnych rodzajów uzależnień behawioralnych, w tym uzależnienia od komputera, internetu, hazardu • wymienia wiarygodne źródła informacji na 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych, takich jak: nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, zaburzenia gospodarki lipidowej, otyłość • definiuje pojęcie zespołu metabolicznego (nadciśnienie tętnicze, otyłość, cukrzyca, zaburzenia lipidowe) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie przekonania dotyczące spożycia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków przez młodzież mogą mieć wpływ na podejmowanie wymienionych zachowań 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje tendencje związane z otyłością wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce • wymienia przepisy prawa dotyczące używania substancji psychoaktywnych i prowadzenia pojazdów

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.) • wyjaśnia wpływ substancji psychoaktywnych na sprawność kierowcy	temat tendencji i skutków dotyczących spożycia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków przez młodzież w Polsce • podaje zasady odpowiedniego stosowania leków (produktów leczniczych) i suplementów diety			
Dział III. Sytuacje nadzwyczajnych zagrożeń					
17. Międzynarodowe prawo humanitarne	• identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków	• wymienia podstawowe akcje podejmowane w regionie przez Polski Czerwony Krzyż	• wymienia i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, np. Polskiego Czerwonego Krzyża	• wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarne	• wymienia główne dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie
18. Ochrona ludności i zwierząt	• rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach • wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne	• wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry • wyjaśnia zasady	• omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę	• wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania	• wyjaśnia znaczenie pojęć: „odkażanie”, „dezaktywacja”, „dezynfekcja”, „deratyzacja”

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
		postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi			
19. Służby ratownicze	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje działania podejmowane przez Państwową Straż Pożarną oraz Państwowe Ratownictwo Medyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna i Pogotowie Ratunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
20. Ostrzeżenie i alarmowanie ludności o zagrożeniach	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych • wskazuje drogi ewakuacji w szkole • potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu • wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność • wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych • rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
21. Zagrożenia naturalne, budowlane i komunikacyjne	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zagrożenia i ich źródła opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer) 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi
22. Zagrożenia związane z działalnością człowieka	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum) 	<ul style="list-style-type: none"> omawia procedury postępowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy opisuje właściwą reakcję w sytuacji wystąpienia cyberprzemocy omawia wpływ środków 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie terroryzmu (w zakresie zagrożenia terrorystycznego)

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	handlowego) • wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy • wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach	promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • podaje sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami			
Dział IV. Bezpieczeństwo państwa					
23. System bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej – podsystem operacyjny	• wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa	• wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa	• identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego oraz całego państwa	• wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb	• potrafi identyfikować wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzować je, przypisywać właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa
24. System bezpieczeństwa	• wymienia i opisuje elementy składowe	• wymienia wybrane	• identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa	• wymienia nazwy formacji służb mundurowych	• potrafi identyfikować wyzwania dla

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
narodowego Rzeczypospolitej Polskiej – podsystem wsparcia	systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi	stowarzyszenia i organizacje, takie jak Liga Obrony Kraju, Związek Strzelecki „Strzelec”, i określa ich zakres działania	indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego oraz całego państwa	zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb	bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzować je, przypisywać właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa
25. Powinności obronne i kryzysowe władz, instytucji oraz obywateli	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna” 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne) z wykorzystaniem właściwej terminologii
26. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia struktury Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podstawowe uzbrojenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podstawowe wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

AUTORZY: Bogusława Breitkopf

AUTORZY: Bogusława Breitkopf